

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KËSHILLI I MINISTRAVE**

PROJEKTVENDIM

Nr. _____, datë _____._____. 2021

**PËR
MIRATIMIN E DOKUMENTIT UDHËZUES TË POLITIKAVE MBI ZONAT E
PËRCAKTUARA PËR AKUAKULTURË (ZPA) NË SHQIPËRI**

Në mbështetje të nenit 100 të Kushtetutës dhe të nenit 5 pika 2, të Ligjit nr. 103, datë 20.10.2016, “Për akuakulturën”, i ndryshuar, me propozimin e ministrit të Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural, Këshilli i Ministrave,

VENDOSI:

Miratimin e dokumentit udhëzues të politikave mbi zonat e përcaktuara për akuakulturë (ZPA) në Shqipëri, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi dhe është pjesë përbërëse e tij.

Ky vendim hyn në fuqi pas botimit në Fletoren Zyrtare.

KRYEMINISTRI

EDI RAMA

RELACION
PËR
PROJEKTVENDIMIN

PËR
MIRATIMIN E DOKUMENTIT UDHËZUES TË POLITIKAVE MBI ZONAT E
PËRCAKTUARA PËR AKUAKULTURË (ZPA) NË SHQIPËRI

I. QËLLIMI I PROJEKTAKTIT DHE OBJEKTIVAT QË SYNOHEN TË
ARRIHEN

Qëllimi i hartimit të këtij projektvendimi është miratimi i dokumentit udhëzues të politikave mbi zonat e përcaktuara për akuakulturë (ZPA) në Shqipëri, kjo bazuar edhe në pikën 2, të nenit 5 të Ligjit nr. 103/2016 “Për akuakulturën”, i ndryshuar, sipas të cilit se zonat e përcaktuara për akuakulturë miratohen me vendim të Këshillit të Ministrave.

Ky dokument udhëzues i politikave propozon krijimin e ZPA-ve bazuar në njohuritë më të mira shkencore dhe social-ekonomike të disponueshme, të siguruar nga institucionet përgjegjëse kombëtare.

ZPA-të janë zona të përcaktuara gjeografikisht, të kufizuara nga një poligon, në të cilat lejohen ose kufizohen të gjitha ose disa aktivitete të akuakulturës për të nxitur zhvillimin e akuakulturës në një zonë specifike. ZPA-ja përfshin zona të veçanta, të caktuara, me qëllim aktivitetin e akuakulturës, së bashku me infrastrukturën në shërbim të saj.

Krijimi i ZPA-ve do të sigurojë një integrim më të mirë të akuakulturës në zonat bregdetare dhe është një parakusht për dhënien e licencave dhe qirave të reja për akuakulturë. Këto të fundit janë thelbësore për të pasur një kornizë rregullatore dhe administrative kushtuar akuakulturës dhe për të siguruar një zhvillim të qëndrueshëm të sektorit.

II. VLERËSIMI I PROJEKTAKTIT NË RAPORT ME PROGRAMIN POLITIK
TË KËSHILLIT TË MINISTRAVE, ME PROGRAMIN ANALITIK TË
AKTEVE DHE DOKUMENTE TË TJERA POLITIKE

Projektvendimi i propozuar është parashikuar në Planin Analitik të Projektakteve të Ministrisë së Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural për vitin 2021,

miratuar me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 837, datë 24.12.2019, të ndryshuar me vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 150/2020.

III. ARGUMENTIMI I PROJEKTAKTIT LIDHUR ME PËRPARËSITË, PROBLEMATIKAT, EFEKTET E PRITSHME

Akuakultura, në të gjithë botën, konsiderohet si një nga sektorët me rritjen më të shpejtë të prodhimit të ushqimit, duke kontribuar në sigurinë ushqimore, punësimin dhe zhvillimin ekonomik, dhe kjo prirje globale parashikohet të vazhdojë edhe në të ardhmen. Sipas statistikave të FAO, në vitin 2018 prodhimi total i akuakulturës botërore arriti në 82.1 milionë ton gjallesa ujore, me një vlerë totale të shitjes tek “porta e aktivitetit = te prodhuesi” prej 250.1 miliardë dollarësh (FAO, 2020)

Akuakultura në Shqipëri, si kudo në botë, përfaqëson një sektor të rëndësishëm dhe zotëron një potencial të madh për komunitetet bregdetare. Për më tepër, ajo mund të sigurojë përfitime të shumta për sa i përket të ushqyerit të mirë, dhe të sjellë rezultate pozitive social-ekonomike. Prodhimi i përgjithshëm nga uji i ëmbël, uji i njelmët dhe mjedisi detar, është rritur në mënyrë të qëndrueshme gjatë viteve të fundit nga 3,450 ton në vitin 2012 në 6,304 ton në vitin 2019 dhe ka një vlerë rreth 22 milionë USD (© FAO, 2011-2020).

Shqipëria është një vend kandidat për anëtarësim në Bashkimin Evropian që nga qershori 2014 dhe, si e tillë, Shqipëria është në procesin e integritit të legjislacionit të BE-së (*acquis*) në legjislacionin kombëtar (KE, 2020). Përparimi në procesin e anëtarësimit në Bashkimin Evropian varet nga arritjet që duhet të ketë Shqipëria në fushat kryesore. Në këtë kontekst, Ligji i ri nr. 103/2016 Për Akuakulturën është përafuar pjesërisht me disa Rregullore të Parlamentit Evropian dhe Këshillit, mbi: Politikën e Përbashkët të Peshkimit; vendosjen e një kuadri të Komunitetit për mbledhjen, menaxhimin dhe përdorimin e të dhënave në sektorin e peshkimit dhe mbështetjen për këshillimin shkencor në lidhje me Politikën e Përbashkët të Peshkimit; dhe Fondin Evropian Detar dhe të Peshkimit.

Sa i takon zhvillimit të mëtejshëm të akuakulturës detare, pas miratimit të Ligjit për Akuakulturën në vitin 2016, procesi i autorizimit (licencimit dhe dhënies me qira) të aktiviteteve të reja të akuakulturës do të lejohet vetëm kur plani për miratimin e Zonave të Përcaktuara për Akuakulturë (ZPA) është përgatitur dhe aprovuar (KE, 2018; KE, 2019). Sa i takon marrëveshjeve ndërkombëtare, Shqipëria është një palë kontraktuese e Komisionit të Përgjithshëm të Peshkimit për Mesdheun (GFCM) të FAO-s dhe po zbaton rekomandimet e tij. Konkretisht për akuakulturën, në vitin 2017 GFCM ka miratuar “Strategjinë për

zhvillimin e qëndrueshëm të Akuakulturës në Mesdhe dhe Detin e Zi (Rezoluta GFCM/41/2017/1)” e cila përcakton kornizën rajonale për zhvillimin e aktiviteteve të harmonizuara të akuakulturës dhe planeve të veprimit në rajon me synimin për të ndjekur zhvillimin e qëndrueshëm të sektorit. Strategjia e GFCM vë theks të fortë në përmirësimin e drejtimit të akuakulturës dhe avokon për planifikimin e koordinuar hapësinor detar dhe zgjedhjen e zonave të përshtatshme për akuakulturë përmes krijimit të ZPA-ve. Strategjia e GFCM është paraprirë nga Rezoluta GFCM/36/2012/1 mbi udhëzimet për Zonat e Përcaktuara për Akuakulturë (ZPA), e cila (Rezoluta) mbështet parimet e mirëqeverisjes (FAO, 2012).

Ligji nr. 103/2016 “Për Akuakulturën”, i ndryshuar, në bazë të të cilit synohet të miratohet ky vendim, ka për qëllim të kontribuojë në nxitjen dhe zhvillimin e mëtejshëm të industrisë së akuakulturës, nëpërmjet rritjes së konkurrueshmërisë. Ligji përcakton bazën e nevojshme ligjore për ushtrimin e veprimtarisë ekonomike të prodhimit dhe kultivimit të organizmave ujorë në fushën e akuakulturës në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Krijimi i ZPA-ve do të sigurojë një integrim më të mirë të akuakulturës në zonat bregdetare dhe është një parakusht për dhënien e të drejtës së zhvillimit të akuakulturës dhe qirave të reja për akuakulturë. Këto të fundit janë thelbësore për të pasur një kornizë rregullatore dhe administrative kushtuar akuakulturës për të siguruar një zhvillim të shëndoshë dhe të qëndrueshëm të sektorit.

Të dhënat e përdorura për ZPA-të janë me vlerë jo vetëm për përdoruesit që lidhen direkt me akuakulturën, por për të gjithë përdoruesit publikë detarë dhe tokësorë.

Aktualisht, sektori i akuakulturës në Shqipëri gjeneron rreth 600 vende pune të drejtpërdrejta, duke përfshirë punën me kohë të plotë dhe të pjesshme, si dhe të gjitha punësimet indirekte në aktivitetet ndihmëse ekonomike përgjatë zinxhirit të vlerës (p.sh. përpunimi, shpërndarja, shitja me pakicë, paketimi, pajisjet, industria e ushqimit, shërbimi ushqimor, turizmi, etj.). Shqipëria ka një potencial të madh për të zhvilluar më tej sektorin duke pasur parasysh disponueshmërinë e zonave bregdetare në të cilat mund të zhvillohen aktivitetet e akuakulturës në ZPA-të për prodhimin e peshqve dhe të molusqeve. Një zgjerim i sektorit të akuakulturës do të gjeneronte punësim të mëtejshëm direkt dhe indirekt në të gjithë zinxhirin e vlerës, ndërsa në të njëjtën kohë do të kontribuonte në rritjen e marrjes së proteinave nga produktet e shëndetshme të peshkimit.

ZPA-të përgjatë zonës bregdetare të Shqipërisë janë grupuar në katër nën-zona të mëdha që janë: (1) Shëngjini, (2) Durrësi, (3) Vlora dhe (4) Saranda.

Për qëllimet e këtij dokumenti udhëzues të politikave, ZPA-të janë marrë në konsideratë për ato aktivitete të akuakulturës, të cilat lejohen sipas Ligjit nr. 103/2016 “Për Akuakulturën”, i ndryshuar, dhe janë përcaktuar si më poshtë:

- Kategoria 01 e ZPA-ve – peshqit
- Kategoria 02 e ZPA-ve – molusqet

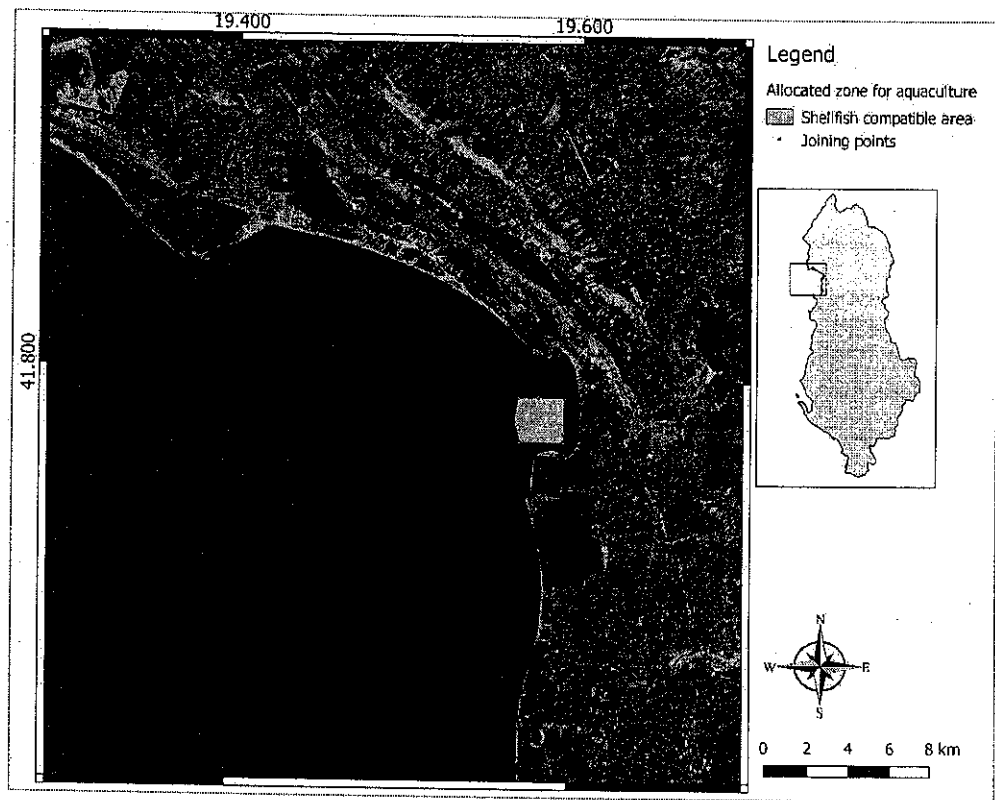
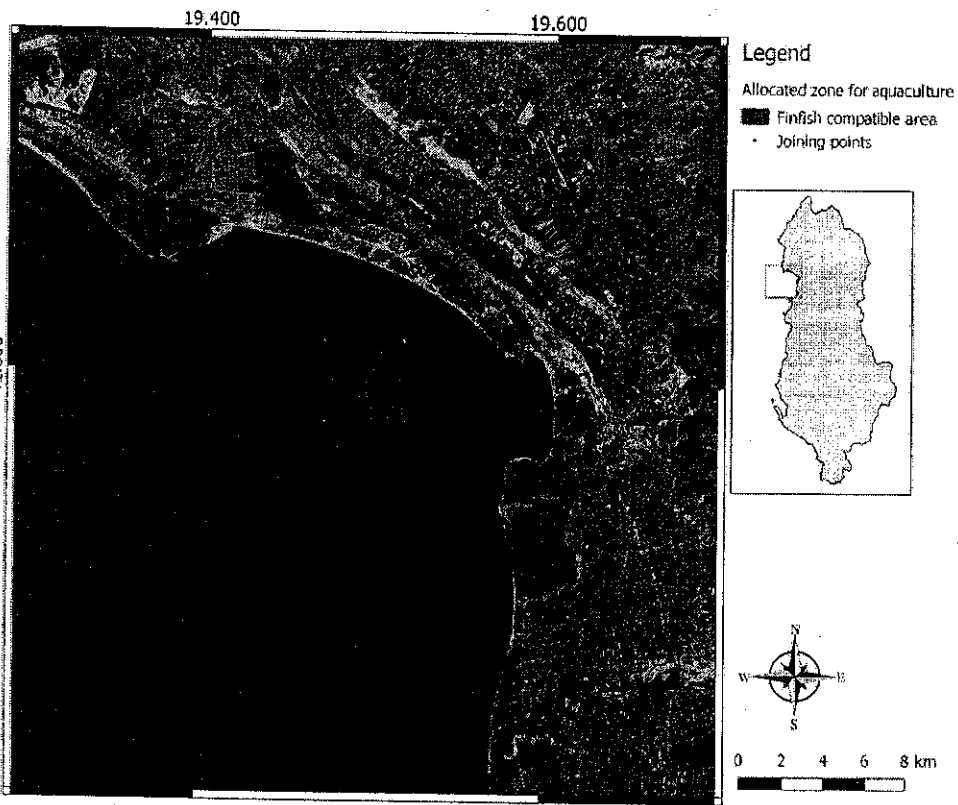
Sa i takon Kategorisë 01 të ZPA-ve – peshqit, janë identifikuar në total 11 ZPA me një shtrirje totale prej 117.816 km², dhe një prodhim potencial total vjetor të vlerësuar në 63,649 ton peshk, bazuar në kapacitetin mbajtës. Për Kategorinë 02 të ZPA-ve – molusqet, janë identifikuar gjithsej 7 ZPA me një shtrirje totale prej 108.791 km². Në terma ekonomike, vlera e prodhimit të prodhuesi vetëm për akuakulturën e kategorisë 01 ZPA - peshqit llogaritet në rreth 250 – 300 milion €/vit.

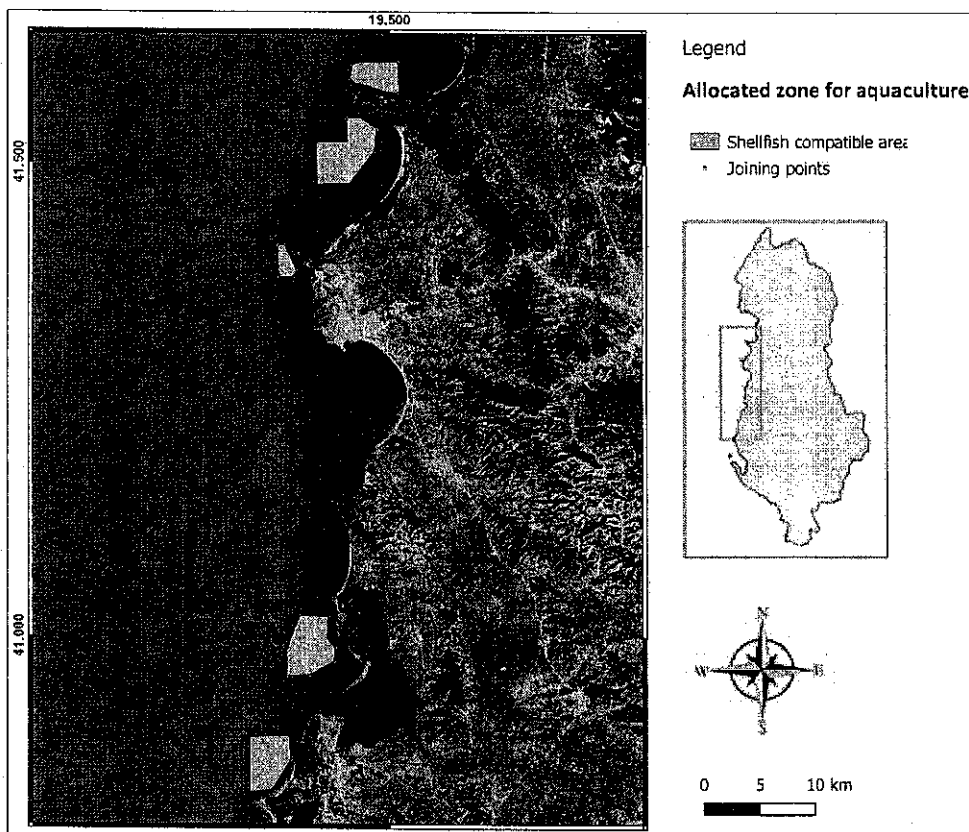
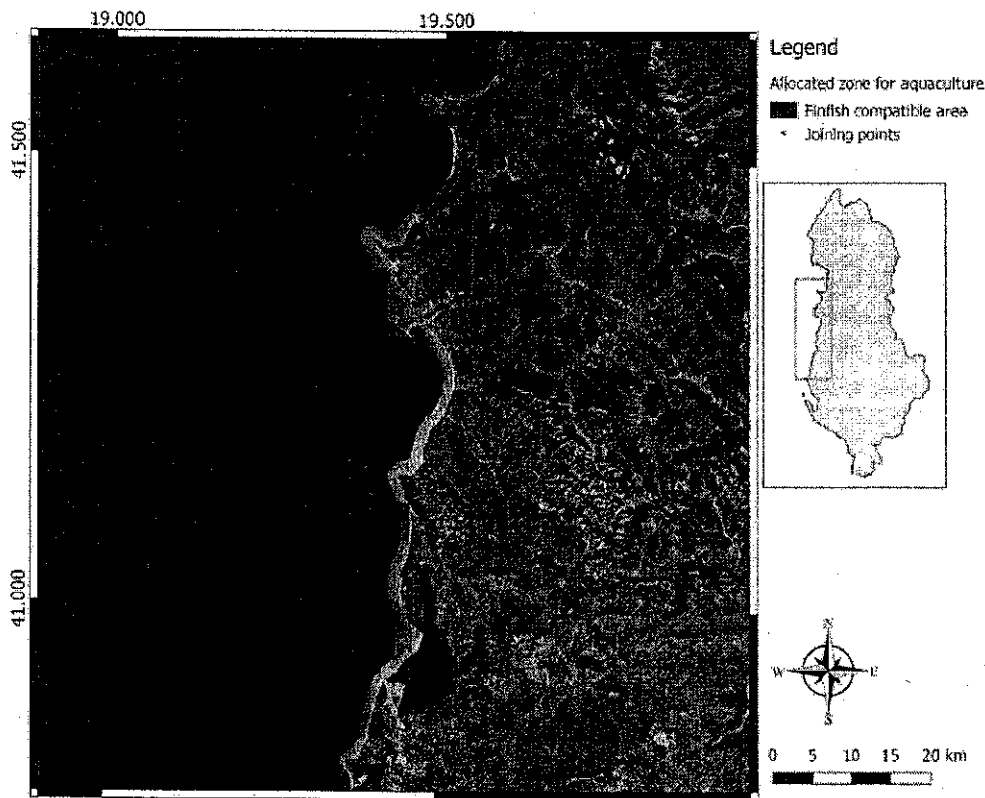
Për më tej, janë dhënë rekomandime për: (i) ndjekjen e zhvillimit të akuakulturës në ZPA përmes një sistemi monitorimi të bazuar tek treguesit; (ii) krijimin e sistemeve të monitorimit mjedisor për të siguruar qëndrueshmërinë mjedisore.

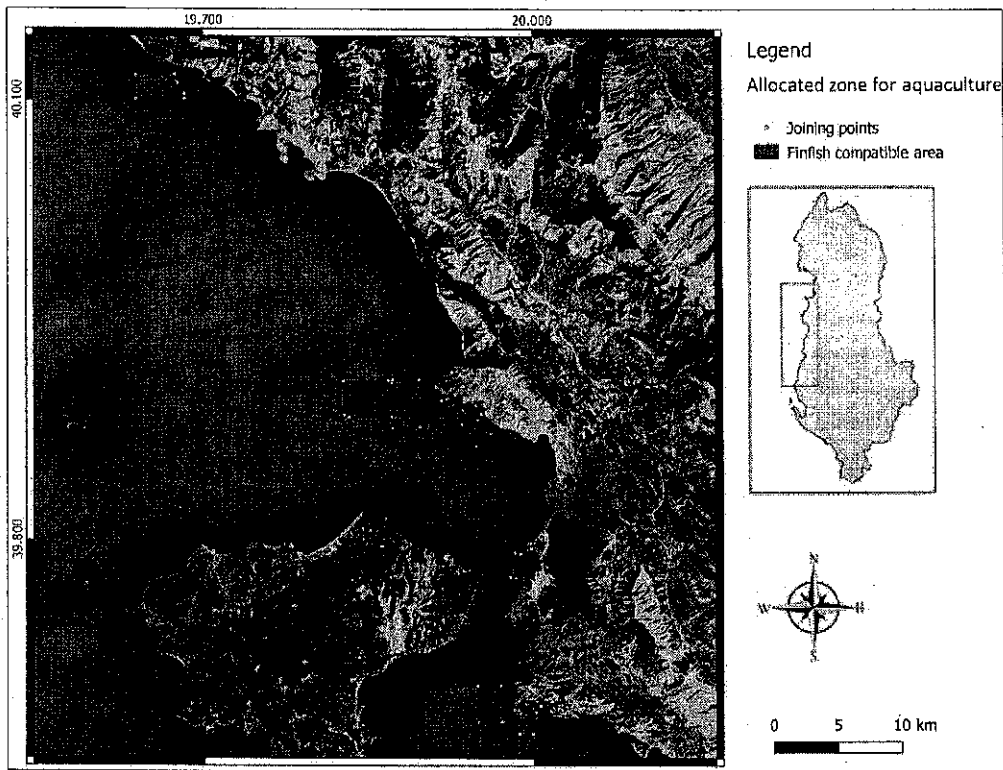
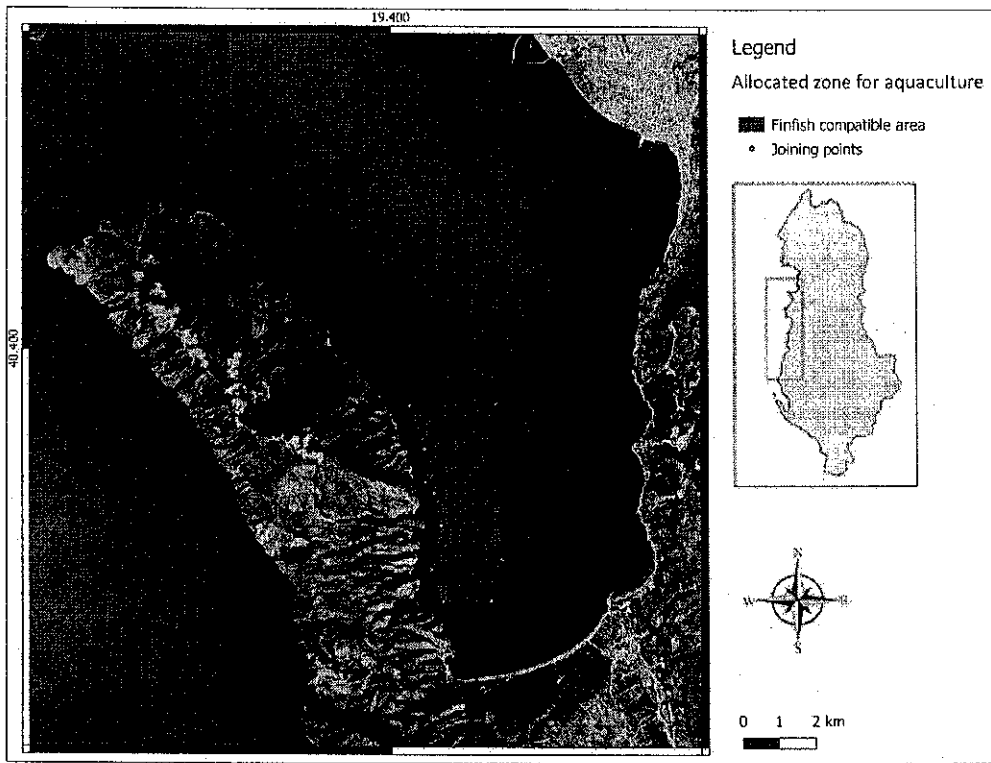
Gjithashtu, është dhënë edhe një përshkrim gjithëpërfshirës i metodologjisë për të identifikuar ZPA-të si dhe janë paraqitur referencat e përdorura.

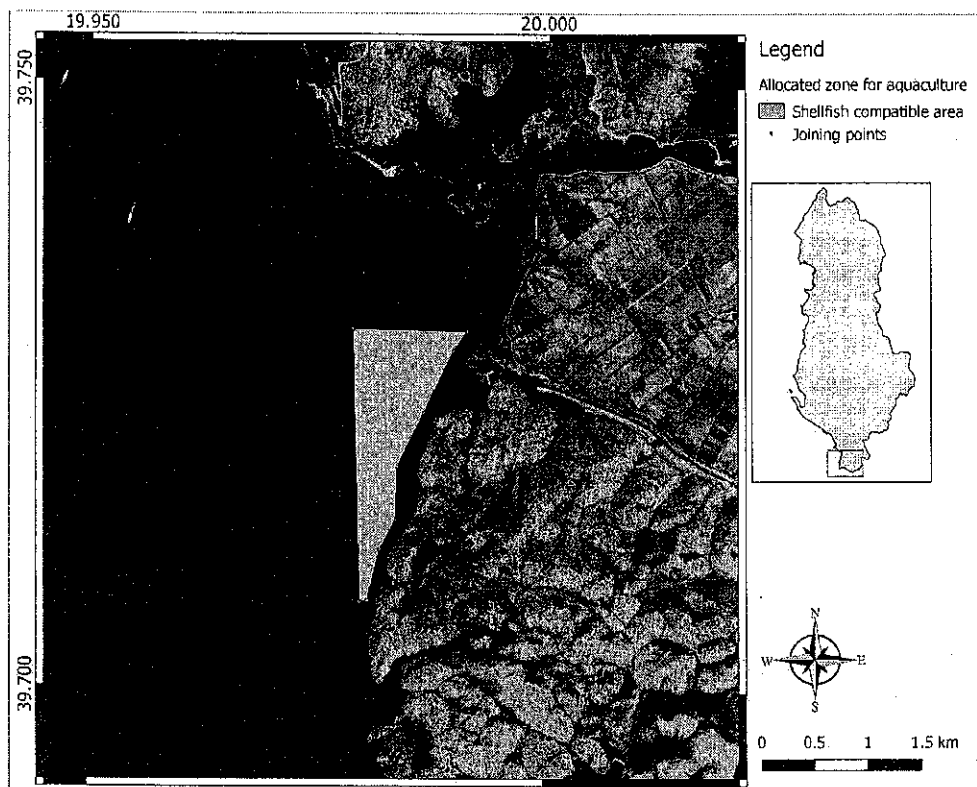
Bazuar në sa më sipër, ky dokument udhëzues i politikave propozon krijimin e ZPA-ve bazuar në njohuritë më të mira shkencore dhe social-ekonomike të disponueshme, të siguruara gjithashtu nga institucionet përgjegjëse kombëtare.

Sipas zonave në mënyrë të përmbledhur më poshtë jepen hartat e PZA sipas kategorive peshq 01 me ngjyrë blu të erret dhe molusqe 02 me ngjyrë blu të çelur:

IV. VLERËSIMI I LIGJSHMËRISË, KUSHTETUTSHMËRISË DHE HARMONIZIMI ME LEGJISLACIONIN NË FUQI VENDAS E NDËRKOMBËTAR

Projektvendimi është në përputhje me Kushtetutën, Ligjin nr. 103, datë 20.10.2016, “Për akuakulturën”, i ndryshuar dhe me Vendimin e Këshillit të Ministrave nr. 701, datë 12.10.2016 “Për miratimin e Strategjisë Kombëtare të Peshkimit 2016-2021”.

Dokumenti Udhëzues i Politikave për ZPA-të është në përputhje me:

- Rezolutën GFCM/36/2012/1 miratuar në vitin 2012, e cila jep udhëzime për zbatimin e ZPA-ve dhe krijon kornizën themelore për të orientuar shtetet drejt miratimit të tyre (FAO, 2012).
- Udhëzuesin Teknik të GFCM mbi përcaktimin e ZPA-ve (Macias et al., 2019).
- Rezolutën GFCM/41/2017/2 mbi udhëzimet për modernizimin e proceseve të autorizimeve dhe qiradhënies për aktivitetet e akuakulturës (FAO, 2018a).

V. VLERËSIMI I SHKALLËS SË PËRAFRIMIT ME *ACQUIS COMMUNAUTAIRE* (PËR PROJEKTAKTET NORMATIVE)

Ky projektvendim nuk ka për qëllim përafrimin e legjislacionit me *Acquis Communautaire*. Ndërsa Ligji nr. 103/2016 “Për akuakulturën”, i ndryshuar, nga i cili rrjedh detyrimi mbi këtë projektvendim është përafuar pjesërisht me

disa Rregullore të Parlamentit Evropian dhe Këshillit, mbi: Politikën e Përbashkët të Peshkimit; vendosjen e një kuadri të Komunitetit për mbledhjen, menaxhimin dhe përdorimin e të dhënave në sektorin e peshkimit dhe mbështetjen për këshillimin shkencor në lidhje me Politikën e Përbashkët të Peshkimit; dhe Fondin Evropian Detar dhe të Peshkimit.

VI. PËRMBLEDHJE SHPJEGUESE E PËRMBAJTJES SË PROJEKTAKTIT

Projektvendimi ka përmbajtjen si më poshtë vijon:

Në pikën 1 të projektvendimit propozohet miratimi i dokumentit udhëzues të politikave mbi zonat e përcaktuara për akuakulturë (ZPA) në Shqipëri, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij vendimi.

Ndërsa Dokumenti Udhëzues i Politikave në hyrje përmban një përmbledhje ekzekutive të këtij studimi, përshkruan akuakulturën në një vështrim në nivel global dhe rajonal, përcakton zonat e akuakulturës në Shqipëri, masat dhe identifikimin e zonave për miratimin e zonave të përcaktuara për akuakulturë përgjatë bregdetit shqiptar.

Dokumenti është strukturuar në dy seksione: seksioni i parë paraqet rezultatet kryesore me hartat e ZPA-ve përgjatë bregdetit shqiptar, ndërsa seksioni i dytë përshkruan metodologjinë e aplikuar si dhe informacionin tjetër thelbësor mbi të cilin është bazuar përzgjedhja e ZPA-ve.

Në pikën 2 parashikohet që për zbatimin e këtij vendimi, ngarkohet Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe ministritë e tjera të linjës.

VII. INSTITUCIONET DHE ORGANET QË NGARKOHEN PËR ZBATIMIN E AKTIT

Institucionet kryesore që ngarkohen për zbatimin e këtij vendimi janë Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural dhe ministritë e tjera të linjës që preken nga ky projektakt.

VIII. PERSONAT DHE INSTITUCIONET QË KANË KONTRIBUAR NË HARTIMIN E PROJEKTAKTIT

Ky projektvendim është hartuar nga Ministria e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural.

Ndërsa dokumenti udhëzues është hartuar nga Fondacioni i Akademisë Italiane të Marinës Tregtare në bashkëpunim me Ministrinë e Bujqësisë dhe Zhvillimit Rural në kuadër të projektit “Mbështetje për sektorin e peshkimit në Shqipëri”

(EuropeAid/155184/Act/AL) dhe posaçërisht nën Aktivitetin 1.10 – “Hartimi i planit mbi Zonat e Përcaktuara për Akuakulturë (ZPA) bazuar në udhëzimet dhe metodologjitë përkatëse”. Aktivitetet u ndërmorën brenda kuadrit të bashkëpunimit me Komisionin e Përgjithshëm të Peshkimit për Mesdheun (GFCM), dhe në bashkëpunim me Ministrinë Italiane të Politikave të Bujqësisë, Ushqimit dhe Pylltarisë (MIPAAF).

IX. RAPORTI I VLERËSIMIT TË TË ARDHURAVE DHE SHPENZIMEVE BUXHETORE

Ky projektvendim nuk shoqërohet me efekte financiare shtesë për buxhetin e shtetit por zbatimi i tij sjell të ardhura të pritshme.

MINISTËR

Milva Ekonomi

